

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/89/2025
Identifikačné číslo spisu:	6923202916
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6923202916.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu V. M. F., narodeného XX. G. XXXX, M., W. XXX/XX, zastúpeného Mgr. Martinom Jankovičom, advokátom, Železničná 257/19, Revúca, proti žalovanému Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra SR, Bratislava, Pribinova 2, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 6.668,95 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Rimavská Sobota, pracovisko Revúca pod sp. zn. 17C/16/2023, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 11Co/25/2024 z 30. januára 2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Rimavská Sobota, pracovisko Revúca (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 17C/16/2023-125 z 05. januára 2024 súd novej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 2.000,- eur od 03.10.2023 do zaplatenia, všetko do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že „žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 % zo súdom priznanej náhrady“ (výrok III.).

1.1. Po právnej stránke aplikoval § 193, § 85, § 86, § 88 ods. 1, § 89 ods. 1 a 2, § 91, § 92 ods. 1 a 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 až 3 zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v platnom znení (ďalej len „Zákon o HaZZ“), § 85 ods. 5 a 13, § 86, § 87 ods. 1 a 2, § 96 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce, § 11, § 13, § 100, § 101, § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník, § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., ďalej čl. 1 ods. 2 a 3, čl. 2 ods. 1, 2 a 9, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b), čl. 17 ods. 1, 2 a ods. 3 písm. c), čl. 19 a čl. 22 smernice č. 203/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica č. 203/88/ES“ alebo „smernica“) a po vecnej stránke ustálil, že žalobca sa v predmetnej veci žalobou podanou voči

štátu domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch tvrdiac, že ujma mu vznikla porušením práva Európskej únie, konkrétne smernice č. 2003/88/ES v dôsledku jej netransponovania do Zákona o HaZZ tak, aby bol určený v súlade so smernicou maximálny týždenný pracovný čas.

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia následne uviedol, že v danej veci ide o súkromnoprávny spor medzi štátom a fyzickou osobou z titulu nemajetkovej ujmy spôsobenej štátom, ktorý patrí do právomoci súdu. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že k nemajetkovej ujme malo dôjsť v dôsledku porušenia práva EÚ, keďže Súdny dvor EÚ judikoval, že vnútroštátnemu súdu prináleží, aby v rámci vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa zodpovednosti zabezpečil jednotlivcovi voči členskému štátu právo na náhradu škody, ktorá bola jednotlivcovi spôsobená neprebratím smernice s priamym účinkom. Spor teda patrí do právomoci súdu, súd je oprávnený a povinný v tomto súdnom konaní posúdiť zodpovednosť Slovenskej republiky ako členského štátu Únie za škodu vrátane posúdenia, či skutočne došlo k neprebratiu alebo k nesprávnemu prebratiu smernice do jej právneho poriadku. Miestne príslušným súdom na prejednanie tohto sporu je všeobecný súd žalovaného ako aj súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody. Miestom, kde nastala skutočnosť zakladajúca právo na náhradu škody je miesto, kde žalobca vykonával služobný pomer. Toto miesto je v obvode Okresného súdu Rimavská Sobota, ktorý je súdom miestne príslušným na prejednanie a rozhodnutie predmetnej veci. Vo vzťahu k žalovaným namietanému nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore, súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že túto námietku žalovaného nepovažoval za dôvodnú. Pokiaľ žalobca tvrdil, že mu vznikla škoda tým, že štát porušil právo Európskej únie, keď v dôsledku neúplnej alebo nesprávnej transpozície smernice č. 2003/88/ES slovenský právny poriadok nemá smernicou č. 2003/88/ES stanovený limit maximálneho týždenného pracovného času príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vrátane služobnej pohotovosti, zodpovedným subjektom je štát, nie zamestnávateľ žalobcu, ktorý len aplikoval existujúcu právnu úpravu.

1.3. Zdôraznil, že pasívne vecne legitimovaným subjektom v spore zo zodpovednosti za škodu spôsobenú porušením práva EÚ v dôsledku neúplnej alebo nesprávnej smernice je členský štát, teda v predmetnej veci Slovenská republika. V súvislosti s nárokom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za porušenie práva EÚ nesprávnou/ neúplnou transpozíciou smernice č. 2003/88/ES súd prvej inštancie konštatoval, že zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, či nesprávnym úradným postupom. Nesprávne transponovanie smernice je postupom Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky, ktorý postup sa podľa tohto zákona nepovažuje za nesprávny úradný postup, preto tento zákon na daný prípad súd prvej inštancie neaplikoval.

1.4. Podľa názoru súdu prvej inštancie je za týchto okolností potrebné v prípade zistenia zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ, podľa podmienok nastavených Súdnym dvorom EÚ, analogicky aplikovať tú právnu normu nášho právneho poriadku, ktorá upravuje vzťahy čo do obsahu a účelu najbližšie. Keďže ide o nemajetkovú ujmu v peniazoch je najbližšou právnou úpravou právna úprava § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. V danej súvislosti taktiež uviedol, že pre posúdenie zodpovednosti Slovenskej republiky za škodu, ktorú si žalobca uplatňuje vo forme náhrady nemajetkovej ujmy, musí súd v prvom rade zistiť, či sú splnené podmienky zodpovednosti za škodu spôsobenú jednotlivcom členským štátom EÚ porušením práva EÚ, stanovené judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Akcentoval, že týmito podmienkami sú, že štát porušil právnu normu EÚ, cieľom porušenej právnej normy EÚ je priznať jednotlivcom práva, porušenie práva EÚ je dostatočne závažné a medzi týmto porušením práva EÚ a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.

1.5. Súd prvej inštancie dôvodil, že pokiaľ Slovenská republika porušila právo EÚ tým, že netransponovala smernicu č. 2003/88/ES tak, aby právny poriadok SR zabráňoval v prípade služobného pomeru žalobcu prekračovať priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES, je daná zodpovednosť Slovenskej republiky za škodu vzniknutú v dôsledku porušenia tohto článku smernice. V nadväznosti na uvedené uzavrel, že ak Slovenská republika porušila právo EÚ a v

príčinnej súvislosti s týmto porušením práva EÚ vznikla žalobcovi škoda, žalovaná (Slovenská republika) za túto škodu zodpovedá. S poukazom na judikatúru Súdneho dvora EÚ nie je pre vznik zodpovednosti Slovenskej republiky za škodu porušením práva EÚ podstatné, že žalobca nežiadal svojho zamestnávateľa o pridelovanie práce v časovom rozsahu v súlade so smernicou, keďže by to bolo v rozpore so zásadou efektivity (viď rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C- 429/09). Súd prvej inštalácie následne uviedol, že smernica č. 2003/88/ES sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné v zmysle čl. 2 smernice č. 89/391/EHS (podľa ktorého sa uvedená smernica vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné a neuplatňuje sa tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napr. ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany). Vzhľadom na znenie smernice je pre posúdenie, či činnosť žalobcu spadá do pôsobnosti smernice, rozhodujúci charakter jeho činnosti, pričom z hľadiska posúdenia pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES je irelevantné, či je zamestnávateľom poškodeného jednotlivca mesto, štát, či súkromný subjekt a za akých pracovných podmienok je jeho práca vykonávaná. Ďalej konštatoval, že ak nie sú splnené podmienky výnimky podľa čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS, činnosť žalobcu spadá do pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES. Tvrdenie, že pracovná činnosť žalobcu spadá do pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES, je podľa súdu prvej inštalácie v súlade s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, pričom nie je daný žiadny dôvod sa v tejto veci od uvedenej judikatúry Súdneho dvora EÚ odchyľovať. Vzhľadom k uvedenému preto možno vyvodiť záver, že činnosť vykonávaná žalobcom v rámci služobného pomeru v HaZZ spadá do pôsobnosti smernice č. 2003/88/ES.

1.6. V spojitosti s prekročením maximálneho týždenného pracovného času v rozsahu 48 hodín, stanoveného článkom 6 bod 2 smernice č. 2003/88/ES súd prvej inštalácie argumentoval, že zákon o HaZZ umožňuje prekročiť maximálny týždenný pracovný čas v rozsahu 48 hodín stanovený článkom 6 bod 2 smernice č. 2003/88/ES, v dôsledku čoho možno konštatovať, že Slovenská republika netransponovala smernicu č. 2003/88/ES do Zákona o HaZZ správne, teda porušila právnu normu Európskej únie. Súd prvej inštalácie taktiež konštatoval, že Zákonník práce síce stanovil v súlade so smernicou č. 2003/88/ES maximálny priemerný týždenný pracovný čas 48 hodín, referenčné obdobia, za ktoré sa priemer určuje, ako aj to, že neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa považuje za pracovný čas; tieto ustanovenia Zákonníka práce sa však na služobný pomer žalobcu vzhľadom na znenie § 12 ods. 6 a § 193 HaZZ nevzťahujú. Uviedol, že samotný Zákon o HaZZ výslovný maximálny limit týždenného služobného času neustanovuje a ustanovenia tohto zákona upravujúce služobný čas nebránia tomu, aby služobný čas vrátane pohotovosti prekročil 48 hodín týždenne; také obmedzenia ako sú upravené v Zákonníku práce, v Zákone o HaZZ upravené nie sú. V zmysle Zákona o HaZZ je služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru časový úsek, v ktorom príslušník Hasičského a záchranného zboru vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru je 40 hodín týždenne. V prípade nerovnomerne rozvrhnutého služobného času sa služobný čas rozvrhuje na obdobie šiestich mesiacov, dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch nesmie byť vyššia ako 18 hodín. Služobný úrad určuje príslušníkovi Hasičského záchranného zboru služobnú pohotovosť v štátnej službe, v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 Zákona o HaZZ v rámci rozvrhnutia služobného času. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. Služobný úrad je povinný rozvrhnúť služobný čas tak, aby príslušník Hasičského a záchranného zboru mal medzi koncom služobného dňa a začiatkom nasledujúceho služobného dňa nepretržitý odpočinok aspoň 12 hodín a raz za týždeň nepretržitý odpočinok v trvaní 32 hodín a aby raz týždenne mal dva po sebe nasledujúce dni nepretržitého odpočinku. V kalendárnom roku možno príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín. Pri takejto právnej úprave môže byť služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru rozvrhnutý nerovnomerne tak, že odpracuje týždenne viac ako 48 hodín. Súd prvej inštalácie uviedol, že aj napriek dodržaniu uvedených ustanovení Zákona o HaZZ môže dochádzať k prekračovaniu maximálneho týždenného pracovného času stanoveného smernicou č. 2003/88/ES, keďže príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru v prípade nerovnomerného rozvrhnutia služobného času je určený výkon štátnej služby maximálne 18 hodín denne a následne služobná pohotovosť maximálne 6 hodín

denne, ktorá nie je započítavaná do služobného času a je odmeňovaná osobitne. Pokiaľ počas služobnej pohotovosti vznikne potreba zásahu, ide o prácu nadčas. Pri rozvrhnutí služobného času v zmysle Zákona o HaZZ môže teda príslušník Hasičského a záchranného zboru odpracovať i niekoľko týždňov v mesiaci, v rámci ktorých súčet jeho služobného času a služobnej pohotovosti bude presahovať 48 hodín. Smernica umožňuje, aby si štát určil referenčné obdobie, v rámci ktorého v priemere pracovný čas (vrátane pohotovosti) nepresiahne 48 hodín týždenne. Následne konštatoval, že v prípade, ak si štát takéto referenčné obdobie určí, môže sa v súlade so smernicou v rámci 7 dní prekročiť pracovný čas 48 hodín, neskôr však musí pracovník odpracovať menej, aby v priemere za štátom stanovené obdobie neodpracoval viac ako 48 hodín. Smernica určuje v akom rozpätí môže štát toto referenčné obdobie určiť. Čím dlhšie referenčné obdobie sa nastaví, tým flexibilnejšie sa môže pracovný čas rozvrhovať. Podľa názoru súdu prvej inštancie referenčné obdobie nie je smernicou stanovené tak, ako to tvrdí žalovaný, keďže smernica len určuje limity, v ktorých si ho členské štáty môžu upraviť. Následne súd prvej inštancie zdôraznil skutočnosť, že Slovenská republika v Zákone o HaZZ nestanovila, aký je maximálny priemerný týždenný pracovný čas príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, preto zo Zákona o HaZZ nevyplyva ani to, že by sa mal robiť nejaký priemer a za aké obdobie sa má priemer vypočítavať. Toto je stanovené len v Zákonníku práce, ktorý sa však v tejto časti na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje.

1.7. Súd prvej inštancie vzhľadom k vyššie uvedenému následne skúmal, či v príčinnej súvislosti s porušením právnej normy Európskej únie vznikla žalobcovi škoda. Konštatoval, že v dôsledku porušenia práva EÚ Slovenskou republikou dochádzalo u žalobcu v žalovanom období k výkonu práce nad maximálny smernicou stanovený limit, v príčinnej súvislosti s čím došlo u žalobcu k zásahu do jeho práva na odpočinok, na súkromný a rodinný život, čím mu vznikla nemajetková ujma. Nestotožnil sa s tvrdením žalovaného, že vznik nemajetkovej ujmy žalobcu nebol preukázaný. Uviedol, že výpoveď žalobcu vyhodnotil ako dostatočne presvedčivú a preukazujúcu vznik ujmy, pokiaľ počas dlhého obdobia (v tomto prípade troch rokov) dochádzalo opakovane k prekročovaniu maximálneho 48 - hodinového pracovného času, čo muselo mať dopad na žalobcu a na jeho život. Pokiaľ by Zákon o HaZZ bol v súlade so smernicou, žalobca by za žalované obdobie odpracoval menej a tento čas by mohol využiť na iné aktivity podľa vlastného uváženia. Preto neobstála námietka žalovaného, že žalobcovi nemohla vzniknúť škoda (vo forme nemajetkovej ujmy), keďže služobná pohotovosť bola v noci, keď vykonaným dokazovaním bola preukázaná nemajetková ujma žalobcu, ktorá mu vznikla v príčinnej súvislosti s porušovaním právnej normy Európskej únie Slovenskou republikou. Následne uviedol, že Súdny dvor EÚ vo viacerých svojich rozhodnutiach konštatoval, že maximálna hranica 48 hodín pre priemerný týždenný pracovný čas (vrátane pohotovosti a práce nadčas) je zvlášť dôležité pravidlo sociálneho práva Spoločenstva, ktoré musí byť na prospech každému zamestnancovi ako minimálny nárok na ochranu jeho bezpečnosti a zdravia. Cieľom smernice č. 2003/88/ES je stanoviť minimálne požiadavky určené na zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. V súvislosti s námietkou žalovaného žalobcovi nemohla vzniknúť škoda, pretože bol za služobnú pohotovosť odmeňovaný, pričom u príslušníkov Hasičského a záchranného zboru je osobitný systém sociálneho zabezpečenia, vyhodnotil súd prvej inštancie ako neopodstatnenú, keďže vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že nerešpektovaním čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES došlo k zásahu do práv žalobcu na vedenie súkromného, rodinného života i do práva na ochranu jeho zdravia, za ktorý zásah mu patrí nárok na primerané odškodnenie s prihliadnutím na to, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ ide o závažný zásah do práv žalobcu.

1.8. Súd prvej inštancie ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V tejto súvislosti poukázal na skutočnosť, že peňažná náhrada by mala byť taká vysoká, aby mohla splniť úlohu odškodňovaciu, na druhej strane však nemôže byť táto náhrada neprimerane vysoká. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určil voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. V spojitosti s rozsahom spôsobenej ujmy vzal súd prvej inštancie do úvahy, že k prekročeniu 48 hodín v rámci 7 dní došlo u žalobcu takmer v každom mesiaci žalovaného trojročného obdobia, pričom často išlo aj o dva či tri týždne za sebou s takýmto prekročením. Súčet odpracovaných hodín (vrátane služobnej pohotovosti a práce nadčas), ktoré boli odpracované žalobcom v rozpore so smernicou č. 2003/88/SE, predstavuje u

žalobcu za obdobie 08.08.2020 - 30.06.2023 cca 1450 hodín. Ide o dlhý čas, ktorý mohol žalobca využiť inak, ako už bolo vyššie spomenuté, podľa vlastnej úvahy. Súd prvej inštancie v súvislosti s výškou náhrady nemajetkovej ujmy taktiež uviedol, že bral do úvahy aj výšku náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch v iných prípadoch, pri rôznych porušeníach osobnostných práv, či rozsah odškodňovania obetí trestných činov, keďže rôzne porušenia práv majú rôzne intenzívne dopady, čo by sa malo odzrkadľovať v priznávaných náhradách. Konštatoval, že žalobca bol v dôsledku rozvrhnutia pracovného času v rozpore s právom Európskej únie ukrátený o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov ako aj fyzickej a psychickej relaxácii. Zdôraznil, že nie je namieste určovať výšku peňažnej náhrady výpočtom, tak ako to navrhol žalobca. Podľa názoru súdu prvej inštancie je primeranou náhrada nemajetkovej ujmy v sume 2000 eur a to po zohľadnení dĺžky doby porušenia práv žalobcu a charakteru následkov porušenia jeho práv - skrátenie žalobcovho času na odpočinok, ktorý nebyť tohto porušenia, mohol tento čas využiť na svoju fyzickú alebo psychickú regeneráciu, resp. tráviť ho s rodinou. Uzavrel, že z výpovede žalobcu vyplynulo, že zásah do osobnostných práv žalobcu sa neprejavil vo forme konkrétnych negatívnych následkov v jeho rodinnom, spoločenskom živote alebo na jeho zdravotnom stave, prípadne v iných oblastiach jeho života. Súčasne súd prvej inštancie konštatoval, že rozhodovacia prax súdov SR v obdobných veciach, pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, nie je jednotná, priznávané sú náhrady nemajetkovej ujmy v rovnakej, v nižšej i vo vyššej výške, pri posúdení konkrétnych okolností prípadu sa však súdu prvej inštancie vyššia suma ako 2.000,- eur javila ako neadekvátne, preto žalobe vyhovel len pokiaľ ide o zaplatenie sumy 2.000,- eur a vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

1.9. V rámci žalobcom uplatnenému nároku na úroky z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo žalovanej sumy 6.668,95 eur od dátumu doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia, súd prvej inštancie uviedol, že obe strany sporu poukazovali poukazovali na judikatúru vyšších súdov týkajúcu sa úrokov z omeškania v podobných sporoch - v sporoch o ochranu osobnosti, či o náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Konštatoval, že neexistuje ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít ohľadne práva na úroky z omeškania pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú porušením práva EÚ, avšak i pri práve na zaplatenie úrokov z omeškania za omeškanie s plnením, na ktoré bol povinný subjekt zaviazaný v súvislosti s porušením práva EÚ, je podľa súdu prvej inštancie potrebné aplikovať Súdny dvorom EÚ koncipovanú zásadu ekvivalencie, podľa ktorej kritériá pre priznanie náhrady za porušenie práva Spoločenstva nemôžu byť menej priaznivé ako kritériá pri podobných nárokoch uplatňovaných na základe vnútroštátneho práva. Súd prvej inštancie v súvislosti s priznaním úrokov z omeškania uviedol, že v prípade porušenia práva EÚ sa nevyžaduje predbežné prerokovanie nároku, žalovaný sa teda dostal do omeškania obdobne ako je tomu pri zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci dňom oznámenia príslušného orgánu, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, t. j. dňom 03. 10. 2023, kedy žalovaný doručil súdu prvej inštancie vyjadrenie k žalobe, kde uviedol, že celý žalobcom uplatnený nárok neuznáva čo do základu i výšky. Od tohto dňa patria žalobcovi podľa súdu prvej inštancie úroky z omeškania zo súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Záverom súd prvej inštancie v súvislosti s výškou úrokov z omeškania konštatoval, že základná úroková sadzba ECB bola k prvému dňu omeškania 4,5 %, preto žalobcovi patria úroky z omeškania vo výške 9,5 % ročne. Žalobca si nárok na úroky z omeškania uplatnil v nižšej výške, preto mu súd prvej inštancie úroky z omeškania priznal len v uplatnenej výške 9,25 % ročne. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej „odvolací súd“) rozsudkom z 30. januára 2025 sp. zn. 11Co/25/2024 prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. v časti uloženej povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 2.000,- eur zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 6.668,95 eur, do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku; druhým výrokom zmenil vo výroku I., v časti uloženej povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 2.000,- eur od 03. 10. 2023 do zaplatenia, rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol a tretím výrokom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

2.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia po právnej stránke aplikoval čl. 7, veta druhá a tretia; čl. 144 ods. 1 Ústavy SR, § 3 CSP, § 85 ods. 1 a ods. 2 veta prvá, § 86 ods. 1 a ods. 2 veta prvá, § 91 ods. 1 a ods. 3, § 92 ods. 1, § 97 ods. 1 písm. h), § 103 ods. 5, § 122 ods. 1 a ods. 3 Zákona o HaZZ; čl. 1 bod 2, čl. 1 bod 3, čl. 2 ods. 1, čl. 6 písm. b), čl. 16 písm. b) smernice; § 11 a § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka a čl. 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a na základe prejednávania uplatnených odvolacích dôvodov dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné pokiaľ ide o súdom prvej inštancie žalobcovi priznaný úrok z omeškania a že odvolanie žalobcu je opodstatnené pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z nasledujúcich dôvodov: Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo v konaní sporné, že žalobca je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru s miestom výkonu štátnej služby na Okresnom riaditeľstve HaZZ v Revúcej. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy odôvodnil žalobca dlhodobým porušovaním jeho práv garantovaných normami úijného práva; k tomuto malo dochádzať v súvislosti s prekračovaním maximálneho limitu týždenného pracovného času určeného čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. Žalobca svoj procesný útok založil na argumentácii o nesprávnej transpozícii čl. 2 ods. 1 a čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z. Na podporu svojich tvrdení o porušovaní čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES, a teda o pravidelnom prekračovaní maximálneho týždenného pracovného času presahujúceho 48 hodín, žalobca predložil súdu prvej inštancie listinné dôkazy - výplatné pásky za mesiace 07/2020 až 06/2023. Súd prvej inštancie posúdil nárok žalobcu podľa ustanovení smernice č. 2003/88/ES, zákona č. 315/2001 Z. z. a Občianskeho zákonníka. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne venoval pozornosť výkladu pojmov „pracovný čas“ či „čas odpočinku“; tieto vyplývajú jednak zo smernice č. 2003/88/ES ako aj z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na ktorú súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal a súčasne závery z nej vyplývajúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku správne aplikoval.

2.2. V nadväznosti na námietku žalovaného o nedostatku právomoci súdu prvej inštancie na prejednanie a rozhodnutie daného sporu odvolací súd poukázal na § 3 ods. 1 CSP a súčasne uviedol, že spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávny spor; iný orgán oprávnený rozhodovať o práve žalobcu na náhradu škody voči štátu pre porušenie práva Únie v Slovenskej republike neexistuje. Skutočnosť, že žalovaným v tomto spore je štát je bez právneho významu, keďže účastníkom občianskoprávnych vzťahov môže byť aj štát. Uvedené tvrdenie podporil aj s odkazom na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie - rozhodnutie vo veci C-429/09. Následne konštatoval, že z teórie i rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. C-456/98) súčasne vyplýva, že ak v konaní pred všeobecným súdom Slovenskej republiky vyplynie potreba aplikácie smernice, vnútroštátny súd sa nemôže vyhnúť porovnaniu ustanovení smernice s ustanoveniami právneho predpisu, do ktorého bola smernica transponovaná. Taktiež sa súd nemôže uspokojiť len s uvedením tej ktorej smernice prílohe slovenského transpozičného predpisu a tým považovať smernicu za správne prebratú; súd by mal venovať pozornosť aj porovnaniu znenia smernice s vnútroštátnou právnou úpravou. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie bol nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k porušeniu práva Únie pri preberaní smernice č. 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., ktorý tvorí súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky, a teda súd prvej inštancie bol oprávnený a povinný skúmať, či jednotlivé ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. zodpovedajú cieľom čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES; bez posúdenia tejto otázky by nebolo možné prejednávať spor rozhodnúť.

2.3. Podľa názoru odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie k správne záveru, že cieľ sledovaný čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES nebol v zákone č. 315/2001 Z. z. dosiahnutý, keďže predmetný článok smernice ustanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín. Pracovným časom je v zmysle čl. 2 ods. 1 smernice akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a/alebo praxou; čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom (čl. 2 ods. 2). Podľa ustanovenia § 85 ods. 1 Zákona o HaZZ je služobným časom príslušníka Hasičského a záchranného zboru časový úsek, v ktorom tento vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu; služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru je 40 hodín týždenne (§ 85 ods. 2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z.); služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru môže byť rozvrhnutý nerovnomerne; nerovnomerne rozvrhnutý

služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov; pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín; celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni (§ 86 ods. 1, 2 zákona č. 315/2001 Z. z.). V zmysle ustanovenia § 92 ods. 1 citovaného zákona určuje služobný úrad príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

2.4. Odvolací súd následne poukázal na ustanovenia § 85 ods.1, ods.2, § 86 ods.1, ods.2 a § 92 ods.1 Zákona o HaZZ, z ktorých vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby v rámci určenej služobnej pohotovosti; služobná pohotovosť sa však do služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ nezapočítava, a to napriek tomu, že nejde o čas odpočinku predpokladaný smernicou. V tejto súvislosti akcentoval, že vnútroštátna právna úprava v zákone č. 315/2001 Z. z. umožňuje zamestnávateľovi žalobcu nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi pracovný čas tak, že ten presiahne maximálnu hranicu týždenného pracovného času stanovenú v čl. 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES. Zákon č. 315/2001 Z. z. tak v rozpore so smernicou vyčleňuje zo služobného (pracovného) času príslušníka HaZZ čas určenej služobnej pohotovosti, hoci smernica neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“. Za podstatné pre daný spor považoval odvolací súd upriamiť pozornosť aj na porovnanie znenia posudzovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie a po jej vstupe; dané ustanovenia boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z. z. už v znení účinnom od 01.04.2002; po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie došlo k zmene ustanovenia § 86 ods. 1, len čo sa týka nerovnomerného rozvrhnutia služobného času (z pôvodného obdobia celého roka došlo k zmene jeho rozvrhnutia na obdobie štyroch, resp. šiestich mesiacov) a výkon služobnej pohotovosti bol rozdelený na služobnú pohotovosť, ktorá bezprostredne nadväzuje na služobný čas (§ 92 ods. 1) a služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (§ 92 ods. 2). na základe uvedeného mal odvolací súd za to, že žalovaný v rámci preberania smernice č. 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná pohotovosť je pracovným (služobným) časom pracovníka. V dôsledku tejto skutočnosti potom neobstoí tvrdenie žalovaného, že nebolo preukázané nesprávne prebratie smernice č. 2003/88/ES, resp. že žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z. z. nie je v rozpore so smernicou.

2.5. K odvolacej námietke žalovaného, že je potrebné rozlišovať medzi „prebratím“ smernice a „aplikáciou“ smernice odvolací súd zdôraznil, že aj keď sa žalovaný na aplikácii smernice č. 2003/88/ES, resp. zákona č. 315/2001 Z. z. voči žalobcovi priamo nepodieľa, je táto skutočnosť z hľadiska prejednávaneho sporu bez právneho významu. Predpoklady zodpovednosti za škodu vychádzajú z objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu. Smernica č. 2003/88/ES je adresovaná členským štátom (čl. 29); žalovaný ako členský štát Európskej únie, a teda adresát smernice, bol povinný prijať opatrenia legislatívnej a faktickej povahy za účelom dosiahnutia smernicou sledovaného cieľa, t. j. bol povinný zabezpečiť jednotlivcovi smernicou priznané právo na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času. Preto ak k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku Slovenskej republiky, je štát zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice. Keďže je smernica č. 2003/88/ES určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice č. 2003/88/ES do právneho poriadku Slovenskej republiky je pasívne vecne legitimovaný štát ako žalovaný, za ktorého koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy. Na základe uvedeného sa potom žalovaný neopodstatnene v spore bráni nedostatkom pasívnej vecnej legitimácie.

2.6. V nadväznosti na odvoláciu námietku žalovaného, že sa smernica č. 2003/88/ES na žalobcu nevzťahuje, odvolací súd uzavrel, že táto argumentácia je totožná s jeho procesnou obranou prezentovanou v konaní na súde prvej inštancie. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súd prvej inštancie rozsiahlo a správne v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s namietanou nemožnosťou

uplatňovania smernice č. 2003/88/ES na žalobcu z dôvodu, že štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie smernice č. 89/391/EHS, konkrétne pod jej čl. 2 ods. 2. Na zdôraznenie správnosti odvolací súd poukázal na to, že takýto právny názor vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, pričom vnútroštátny súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý Európsky súdny dvor podal (rozsudok C-261/21 zo dňa 07.07.2022).

2.7. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia taktiež poukázal na názor Súdneho dvora Európskej únie, že článok 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor Európskej únie tiež rozhodol, že smernica č. 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice č. 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný podľa vnútroštátnych právnych predpisov rôzne, ale má autonómny význam vlastný právu Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je relevantná na účely charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia smernice č. 2003/88/ES (C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, body 52 a 55, C-429/09 vo veci Fuss, body 27 až 30, C-518/15 vo veci Matzak). Vzhľadom na uvedené je nedôvodná odvolacia námietka žalovaného o tom, že smernica č. 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru a bez právneho významu je aj skutočnosť, či takýto príslušník plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) Smernice č. 2003/88/ES predstavuje v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 vo veci Fuss, body 33 až 35 odôvodnenia). Členské štáty Európskej únie nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 vo veci Pfeiffer bod 99, C-429/09 vo veci Fuss, body 35 a 52). Súdny dvor EÚ tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 vo veci Pfeiffer, bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/05 vo veci Vorel, bod 27). Odvolací súd považoval za dôležité v tejto súvislosti osobitne poukázať na skutočnosť, že v prípade hasičov Súdný dvor Európskej únie ustálil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou č. 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuss, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Následne odvolací súd tiež uviedol, že žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je preto potrebné započítavať do pracovného času žalobcu. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES je preto skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada (§ 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Uvedený záver, že čas služobnej pohotovosti žalobcu je potrebné započítavať do jeho pracovného času vyplýva aj z aktuálnej judikatúry Súdneho dvora EÚ, podľa ktorej „ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať

tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka“ (pozri rozsudok C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021). Vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaneho sporu sa uvedený záver plne vzťahuje aj na žalobcu. Odvolací súd taktiež považoval za nesprávny názor žalovaného, že čl. 17 ods. 1 smernice č. 2003/88/ES umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania čl. 6 za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby civilnej ochrany. Zdôraznil, že čl. 17 ods. 1 smernice č. 2003/88/ES sa vzťahuje len na vrcholových riadiacich pracovníkov alebo iné osoby s právomocou nezávislého rozhodovania (a), rodinných pracovníkov (b) alebo pracovníkov slúžiacich náboženské obrady v kostoloch a náboženských spoločenstvách (c). Na žalobcu ako pracovníka protipožiarnej ochrany sa vzťahuje čl. 17 ods. 3 písm. b) bod iii) danej smernice, ktorý odklon od čl. 6 neumožňuje.

2.8. Odvolací súd považoval za správny názor súdu prvej inštancie o splnení predpokladov zakladajúcich zodpovednosť žalovaného za škodu vzniknutú na strane žalobcu, nárok na náhradu ktorej si žalobca uplatnil voči žalovanému vo forme náhrady nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku správne konštatoval, že predpoklady vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie, na ktorú judikatúru súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku poukázal. V zmysle uvedenej judikatúry Súdneho dvora EÚ zodpovedá štát jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Únie ak: (a) porušená norma práva Únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosti pre členský štát, (b) porušenie práva Únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom škody na strane jednotlivca existuje príčinná súvislosť, pričom o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Odvolací súd sa s takýmto záverom súdu prvej inštancie stotožnil, pretože článok 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Uvedený článok smernice č. 2003/88/ES má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Ako bolo vyššie uvedené, ustanovenie článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Porušenie článku 6 písm. b) smernice č. 2003/88/ES je zároveň vo vzťahu k žalobcovi dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Európskej únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou ESD (napr. C-429/09). V príčinnej súvislosti s porušením práva Európskej únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu ku vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) došlo aj v dôsledku zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože žalobca musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice č. 2003/88/ES a na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom a záľubám. Následne ako nerelevantnú vyhodnotil odvoláciu námietku týkajúcu sa nerovnomerného rozvrhnutia služobného času u hasičov v referenčnom období; v tejto súvislosti poukázal odvolací súd na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo dňa 11.04.2019 C-254/18 vo veci Syndicat des cadres de la sécurité intérieure, v zmysle ktorého má byť priemerný maximálny týždenný pracovný čas 48 hodín rešpektovaný počas každého obdobia šiestich mesiacov zapadajúceho do rámca po sebe nasledujúcich pevných referenčných období.

2.9. Odvolací súd tiež akcentoval, že žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplata náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 6.668,95 eur. Zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca v žalovanom období odpracoval 1.450,42 hodín služobnej pohotovosti, ktoré mu v

rozpore s čl. 2 smernice č. 2003/88/ES neboli započítané do fondu pracovaného (služobného) času. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že v období od júla 2020 do júna 2023 vrátane pracoval v priemere viac ako 48 týždne bol preukázaný a za tento zásah do práv žalobcu na súkromný a rodinný život ako aj zásah do práva na ochranu jeho zdravia patrí žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Na základe uvedeného súd prvej inštancie správne na posúdenie žalobou uplatneného nároku aplikoval § 11 v spojení s § 13 Občianskeho zákonníka, týkajúce sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznávanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv. Len samotné konštatovanie porušenia práva Únie by vzhľadom na závažnosť porušenia práva Únie nebolo dostatočným zadostučinením; dostatočným zadostučinením sa javí byť práve odškodnenie v podobe peňažnej náhrady takto vznikutej ujmy, čo v konečnom dôsledku správne konštatoval aj súd prvej inštancie v odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku. Zároveň netreba opomínať, že právo Európskej únie uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemajetkovej ujmy (čl. 82 Nariadenia Európskej únie č. 2016/679). Vo vzťahu k výške náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že rozhodovacia prax Krajského súdu v Banskej Bystrici je taká, že priznávaná suma náhrad nemajetkových ujem za rovnaké porušenie práva EÚ a s tým spojené zásahy do osobnostných práv žalobcov sa spravidla pohybuje vo vyšších sumách ako je žalobcovi súdom prvej inštancie priznaná suma 2.000,- eur (viď. napr. rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/130/2023, sp. zn. 14Co/36/2022, sp. zn. 16Co/3/2023, sp. zn. sp. zn. 11Co/78/2023, sp. zn. 14Co/88/2023). V uvedenej súvislosti odvolací súd uvádza, že právny poriadok SR nemá výslovnú právnu úpravu týkajúcu sa práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Únie, preto odvolací súd už v mnohých rozhodnutiach ustálil, že vzhľadom na zistený skutkový stav má ujma žalobcu (žalobcov) najbližšie k zásahu do osobnosti (analógia podľa §§ 11 až 13 Občianskeho zákonníka). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na právne závery, ktoré vyplynuli z nálezu Ústavného súdu SR zo dňa 04.01.2007, sp. zn. III. ÚS 300/06, podľa ktorého „aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v rozhodnutiach vo veci samej nemajú charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (napr. IV. ÚS 49/06)“. Napokon sám žalovaný v odvolaní (aj keď prirodzene v kontexte svojho tvrdenia týkajúceho sa výšky žalobcom uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy) poukázal na nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 288/2017 z 5. decembra 2017, kde ústavný súd uviedol: „Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť, a teda v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako; v ich judikatúre by tak mal existovať vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady“. Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že pokiaľ žalovaný vo vzťahu k výške uplatnenej sumy náhrady nemajetkovej ujmy okrem iného v odvolaní namietal aj spôsob jej výpočtu žalobcom, tak je potrebné zdôrazniť, že súd určuje výšku peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy voľnou úvahou s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu osobnostného práva žalobcu došlo, spôsob jej výpočtu zvolený žalobcom nie je preto pre jej určenie súdom rozhodujúci; podstatná je závažnosť takto vznikutej ujmy konštatovaná predovšetkým rozhodovacou praxou Súdneho dvora EÚ. Záverom odvolací súd v spojitosti so žalobou uplatnený nárok na úroky z omeškania z peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd uvádza, že sa nestotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, uvedeným v odseku 54. odôvodnenia rozsudku, kde súd prvej inštancie uviedol, prečo podľa jeho názoru patrí žalobcovi z priznanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy aj nárok na úroky z omeškania. Odvolací súd poukazuje pritom na ustálenú rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR riešiacu otázku omeškania s plnením peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy v prípadoch priznania tejto náhrady z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti, keďže peňažná náhrada nemajetkovej ujmy bola žalobcovi priznaná na základe analogickej aplikácie § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka, preto je namieste analogicky aplikovať aj judikatúru NS SR riešiacu otázku omeškania s plnením peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. V uvedenej súvislosti poukázal odvolací súd na rozsudok NS SR sp. zn. 1Co 15/97 zo dňa 24. 06. 1998, uverejnený v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod R 45/2000, ktorého právna veta znie: „Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník dostáva do omeškania“. Rovnaký právny názor vyslovil NS SR aj v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo dňa 14.

O3. 2012, na ktoré poukázal vo vzťahu k úrokom z omeškania vo svojom odvolaní žalovaný. Pokiaľ žalobca vo vzťahu tejto otázky vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/191/2020 zo dňa 27. 01. 2022, odvolací súd uvádza, že z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia NS SR (sp. zn. 8Cdo/191/2020 zo dňa 27. 01. 2022) jasne a zreteľne vyplýva, že predmetom uvedeného konania bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnený v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý zákon v ust. § 16 ods. 4 výslovne upravuje nárok na úrok z omeškania. V tomto konaní však súd prvej inštancie, tak ako je vyššie uvedené, na posúdenie žalobou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy aplikoval ust. § 11 a ust. § 13 Občianskeho zákonníka, nie zákon č. 514/2003 Z. z., ktorý (resp. ktorého ustanovenia) na daný spor nedopadá. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v tej časti výroku I., v ktorej súd prvej inštancie priznal žalobcovi úrok z omeškania vo výške 9,25 % zo sumy 2.000,- eur od 03. 10. 2023 do zaplatenia podľa § 388 CSP zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti I. a súvzťažnému III. výroku rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odôvodnil s poukazom na § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V texte spomenul aj dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP. V dovolaní namietal odôvodnenie (v bode 40) rozsudku odvolacieho súdu v súvislosti s otázkou náhrady nemajetkovej ujmy, resp. jej výškou, ktoré označil za neadekvátne v spojitosti s prihliadnutím na vykonané dokazovanie. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd neporovnal rozhodovaciu prax v rámci priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy (2000 eur) v iných odvolacích súdov v skutkovo a právne obdobných veciach. Podľa názoru dovolateľa odvolací súd nevzal do úvahy rozhodovaciu činnosť iných odvolacích súdov a ako jedinú relevantnú považoval výlučne prax svojho súdu v prípadoch, kedy bolo žalobcom v plnej miere vyhovené. Následne namietal, že sa odvolací súd nijak nevysporiadal s existenciou vlastnej odlišovacej rozhodovacej praxe v prípadoch, keď obdobným žalobám nebolo vyhovené v plnom rozsahu. Žalovaný namietal nepreskúmateľnosť odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keďže poukázal len na rozhodnutia vlastného súdu v prípadoch, v ktorých sa žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Taktiež dovolateľ namietal skutočnosť, že sa odvolací súd nevysporiadal s vykonaným dokazovaním, konkrétne výsluchom samotného žalobcu pred súdom prvej inštancie, pretože presvedčivo nepreukázal na konkrétne body výpovede žalobcu, ktoré podľa jeho názoru mali odôvodňovať priznanie vyššej náhrady nemajetkovej ujmy. Teda, že nevysvetlil presvedčivo, prečo vzhľadom na závery vykonaného dokazovania ako dôvodné priznať žalobcovi celú, ním uplatnenú výšku náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi, ktorú považoval za prílišnú. Odvolací súd sa nezaoberal nutnosťou hodnoverného a nepochybného preukázania konkrétnych dopadov v živote žalobcu odôvodňujúcich existenciu nároku na náhradu nemajetkovej škody a výšku nemajetkovej ujmy. Uviedol, že dokazovanie nebolo spôsobilé preukázať dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy; namietal, že odvolací súd nezobral do úvahy argumentáciu žalovaného a že ju nijak nevyhodnotil. Podľa názoru dovolateľa procesný nedostatok podľa § 420 písm. f) CSP spočíva v absencii riadneho a presvedčivého odôvodnenia priznanej, resp. zmenenej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže absentuje odôvodnenie a vysvetlenie, prečo odvolací súd nepovažoval priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v ním požadovanej výške, ktorú žalovaný od počiatku konania namietal ako zmätočnú. Poukázal na skutočnosť, že odvolací súd neposudzoval námietku žalovaného, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je nepreukázaná a nedôvodná. Uviedol, že v odôvodnení odvolacieho rozsudku absentuje spôsob, akým odvolací spôsob uvažoval a podľa akých kritérií mal za to, že náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur je vzhľadom na skutkový stav veci a vykonané dokazovanie neprimeraná, resp. prílišná. Rozporoval odvolacím súdom priznanú výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Ďalej dovolateľ uviedol, že chýbala priama súvislosť medzi nesprávnym transponovaním smernice a uplatnenou ujmou žalobcu. Namietal, že z výsluchu žalobcu nebolo hodnoverné preukázané, že ku vzniku morálnej ujmy na strane žalobcu naozaj aj došlo. Konštatoval, že aj keď odvolací súd považoval za dôvodné priznať žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v ním požadovanej výške 6.668,95 eura vzhľadom na vykonané dokazovanie má za to, že táto priznaná suma je príliš vysoká a nepreukázateľná. V tejto súvislosti namietal § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dôvodil, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno týkajúce sa existencie samotnej existencie nemajetkovej ujmy, jej následkov, výšky, ako nepreukázania priamej príčinnej súvislosti s nesprávnou transpozíciou smernice. Dovolateľ v súvislosti s dôkazným bremenom poukázal

na rozhodnutie NSSR sp. zn. 5Obo/52/2010, rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 348/2015, II. ÚS 362/2014. Podľa názoru žalovaného nebolo v konaní preukázané na základe výpovede žalobcu, ako daný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, nešpecifikoval ujmu. Pokračoval, že z výsluchu žalobcu nie je podľa názoru dovolateľa zrejma dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. V súvislosti s príčinnou súvislosťou v dovolaní poukázal na rozhodnutie NSSR sp. zn. 6MCdo/11/2010, 6Cdo/103/2011, 3Cdo/313/2009, 3Cdo/32/2007, R 28/2008, 5Cdo/301/2009. Dovolateľ argumentoval, že odvolací súd mal uviesť, na základe akých skutočností dospel k svojmu právnomu názoru a na základe čoho vyčísliť nemajetkovú ujmu na sumu 6.668,85 eura. Z dôvodu absencie týchto úvah považuje dovolateľ rozsudok odvolacieho súdu za nepreskúmateľný a nedostatočne odôvodnený. Žalovaný v rámci priznávania nemajetkovej ujmy v peniazoch poukázal na rozhodnutia NSSR sp. zn. 2C/348/2020, 3Cdo/137/2008, 4Cdo/180/2022 a 7Cdo/29/2021. V texte dovolania ďalej dovolateľ konštatoval, že pokiaľ účelom § 421 ods. 1 písm. b) CSP je to, aby vyriešením niektorej, doposiaľ ešte dovolacím súdom nevyriešenej právnej otázky vytvorila a ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu, je podľa jeho názoru namieste konštatovanie, že vyriešením takto individuálnej otázky ako je určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy, sa ani nemôže vytvoriť rozhodovacia prax dovolacieho súdu. V záverečnej časti dovolania žalovaný popísal požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, ktorého absencia predstavuje porušenie práva na spravodlivý súdny proces. Dovolateľ taktiež vo vzťahu k otázke nemajetkovej ujmy uviedol aktuálnu rozhodovaciu prax v obdobných veciach vedenú napr. na Mestskom súde Bratislava IV (sp. zn. B5-24C/34/2023, 52Cos/1/2023, 52Cos/2/2023), Okresnom súde Trnava (sp. zn. 22C/30/2024, 18C/26/2024, 18C/27/2024), Okresný súd Banská Bystrica, pracovisko Brezno (sp. zn. 6C/29/2024), Okresný súd Galanta (sp. zn. 21Cpr/14/2024). Navrhol dovolaním napadnutý rozsudok vo výroku I. a III. v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý žiadal dovolanie ako procesne neprípustné odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014 a 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013 a 3Cdo/208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými

podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

8. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. V danom prípade dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. V prvom rade treba uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/41/2017, sp. zn. 3Cdo/214/2017, sp. zn. 8Cdo/5/2017, sp. zn. 8Cdo/73/2017, sp. zn. 9Cdo/213/2021). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti, pričom takúto vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

14. Dovolateľ v dovolaní spochybňuje vykonané dokazovanie a jeho hodnotenie. Dovolací súd pripomína, že sporové konanie je konaním, v ktorom vždy proti sebe stoja dve strany, ktorých tvrdenia a záujmy sú v zásade protichodné. Úloha súdu je práve v tom, aby na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru o (ne)pravdivosti tvrdení tej-ktorej strany a prijal právne závery tomu zodpovedajúce. Je teda zrejmé, že jedna strana v spore musí byť vždy tou neúspešnou. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na samotnej skutočnosti neúspechu v konaní a na argumentácii, že súdy mali považovať tvrdenia neúspešnej strany za pravdivé a relevantné a naopak tvrdenia strany úspešnej za

nepravdivé a bez relevancie.

14.1. Dovolací súd poukazuje na hodnotenie dôkazov ako činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z článku 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (R 42/1993). Porušením práva na spravodlivý proces nie je ani iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

14.2. Dovolacia námietka žalovaného týkajúca sa nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov odvolacím súdom, nebola spôsobilá založiť prípustnosť dovolania. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva žalovaného na spravodlivé súdne konanie (t. j. závažné deficit v dokazovaní v intenzite odôvodňujúcej porušenie práva žalovaného).

15. Z obsahu dovolania je ďalej zrejmé, že dovolateľ rozporuplne vzájomne argumentačne prepája uplatnené dovolacie dôvody, pričom sa explicitne vyjadruje zmätočne, keďže na jednej strane namieta nárok na priznanie akejkoľvek ujmy priznanej žalobcovi titulom nemajetkovej škody, ergo popiera základ nároku žalobcu a súčasne na druhej strane protirečivo spochybňuje výšku priznanej nemajetkovej ujmy. Pozornosti dovolacieho súdu neušlo, že celé dovolanie je po obsahovej stránke prelínaním uvedených dovolacích dôvodov.

16. V spojitosti s dovolacím dôvodom § 420 f) CSP prelínajúcim sa podľa názoru s dovolacím dôvodom právneho posúdenia (§ 421 ods. 1 CSP) namietať dovolateľ odôvodnenie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Dovolaciemu súdu zostáva len konštatovať, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia vyplývajúce z § 393 ods. 2 a 3 CSP a z § 220 ods. 2 a 3 CSP, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný. Odôvodnenie odvolacieho súdu zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. V danom prípade však z odôvodnení rozhodnutí súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej (kompletizujúcej) jednote (napr. rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnemu posúdeniu. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia tak nemožno považovať za nepresvedčivé.

17. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že súd v odvolacom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej

neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. Odôvodnenie obsiahnuté vo vyššie uvedených bodoch rozsudkov súdu prvej inštancie aj krajského súdu v celom jeho kontexte spĺňa náležitosti odôvodnenia vyplývajúce z § 220 ods. 2 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, keďže zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, pričom argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé.

19. Dovolací súd taktiež poukazuje na skutočnosť, že v dovolaní je vyjadrená nespokojnosť dovolateľa so skutkovými zisteniami daného sporu. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

20. Dovolateľ sa dovolacou argumentáciou taktiež domáha aj dovolacieho prieskumu podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

21. Dovolací súd v súvislosti s uvedenými dovolacími dôvodmi poukazuje v prvom rade na ustanovenie § 422 CSP, podľa ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

21.1. Podľa § 421 ods. 2 CSP na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

21.2. V danom prípade žalobca podal na súde prvej inštancie žalobu, v ktorej si uplatnil peňažné nároky, ktorých celková výška predstavovala 6.668,98 eura, dňa 08. augusta 2023. Výška minimálnej mzdy v roku 2023 bola ustanovená nariadením vlády Slovenskej republiky č. 300/2018 Z. z. sumou 700 eur; desaťnásobok tejto sumy je 7.000 eur. Na základe uvedených skutočností nie je preto splnený tzv. majetkový cenzus na to, aby dovolací súd mohol posúdiť dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/, b/ CSP.

22. Dovolací súd dáva do pozornosti aj rozhodnutie uverejnené v Zbierka stanovísk NS a súdov SR č. 2/2018, pod R. č. 20 s právnou vetou : „Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch má povahu peňažného plnenia, a preto sa na ňu vzťahuje tzv. majetkový cenzus vyjadrený obmedzením prípustnosti dovolania podľa § 422 ods. 1 Civilného sporového poriadku. (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2017 sp. zn. 2Cdo/131/2017).

23. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného (v rámci právneho posúdenia) je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd ani neskúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Súčasne vzhľadom na uvedené nepreskúmal ani dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm.

b) CSP. Vzhľadom na procesnú neprípustnosť dovolania žalobkyne, nepristúpil dovolací súd ani k posúdeniu, či napádaný výrok rozsudku spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

24. Zhrnúc vyššie uvedené najvyšší súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietala existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, ako aj v časti nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, ako celok odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

25. Výrok o trovách konania dovolací súd v súlade s § 451 ods. 3 CSP neodôvodňuje.

26. Uznesenie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.